

Araştırma Makalesi

Alındı: 11 Kasım 2019 - Düzeltildi: 20 Aralık 2019 - Kabul Edildi: 27 Aralık 2019 - Yayımlandı: 31 Aralık 2019

Kaynakça Bilgisi: Keskin, M. Ö., Yıldız, Ö. Ö. & Aksakal, E. (2019). Tıp fakültesi öğrencilerinin etik kavramına ilişkin metaforik algıları, *Ihlara Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 300–313.

Citation Information: Keskin, M. O., Yıldız, O. O. & Aksakal, E. (2019). Metaphoric perceptions of medical school students about ethical concept, *Ihlara Journal of Educational Research*, 4(2), 300–313.

TIP FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN ETİK KAVRAMINA İLİŞKİN METAFORİK ALGILARI¹

Melike Özer KESKİN², Özgür Ömer YILDIZ³, Esmâ AKSAKAL⁴

Öz

Bu çalışmada tıp fakültelerinde okuyan öğrencilerin etik kavramına yönelik metaforik algıları belirlenmiştir. Olgu bilim araştırma deseninin kullanıldığı bu çalışmada veri toplama aracı olarak “Etik ..... gibidir, çünkü.....” ifadesinin yer aldığı metafor formu hem basılı hem de online formatta hazırlanarak kullanılmıştır. Çalışmaya 29 farklı tıp fakültesinde öğrenim gören toplam 1040 tıp fakültesi öğrencisi katılmış bu formların 907’si değerlendirmeye alınmıştır. Çalışma; 514 (%56,67) kadın, 393 (%43,33) erkek tıp fakültesi öğrencisi ile gerçekleştirilmiştir. Elde edilen veriler içerik ve betimsel analiz tekniği ile çözümlenmiştir. Tıp fakültesi öğrencilerinin etik kavramıyla ilgili olarak 375 farklı metafor oluşturdukları ve ahlak, vicdan, su, anayasa, hayat, insan, ayna, terazi metaforlarının en fazla kullanıldığı tespit edilmiştir. Tıp fakültesi öğrencilerinin oluşturdukları metaforların; yaşam kaynağı, toplumsal düzen sağlayıcı, değişen-gelişen, tamamlayıcı-destekleyici, yarar sağlayıcı, teorik-pratik çatışma, değerlerle ilişkilendirilen ve olumsuz yönleriyle etik olmak üzere 8 farklı kavramsal kategori altında toplandığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Metafor; etik; tıp fakültesi öğrencisi.

METAPHORIC PERCEPTIONS OF MEDICAL SCHOOL STUDENTS ABOUT ETHICAL CONCEPT

Abstract

In this study, the metaphoric perceptions of the students studying in medical faculties regarding the concept of ethics were determined. In the study, which used a phenomenology research design, the metaphor form, which is both printed and online format, containing the expression “Ethics is like ..., because ...” was used as a data collection tool. A total of 1040 medical faculty students from 29 different medical faculties participated in the study and 907 of these forms were evaluated. The study was conducted with 514 (56.67%) female and 393 (43.33%) male

¹ Bu çalışma 4–7 Nisan 2019’da düzenlenen III. Uluslararası AVRASYA Multidisiplinler Çalışmalar Kongresi’nde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

² Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Bölümü, Ankara, Türkiye, mozerkeskin@gazi.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0001-8749-0994>.

³ Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Tıp Fakültesi, Göğüs Cerrahisi Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye, ooyildiz@ybu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0001-7314-3131>

⁴ Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Bölümü, Ankara, Türkiye, esmaaksakal06@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0003-4841-9532>

medical students. The data obtained were analyzed by content analysis and descriptive analysis techniques. It was determined that medical students formed 375 different metaphors regarding the concept of ethics and the metaphors of moral, conscience, water, constitution, life, human, mirror and scales were used the most. It was seen that the metaphors formed by the medical students were gathered under 8 different conceptual categories as the source of life, the social order provider, changing-developing, complementary-supporting, the benefit provider, the conflict between theory and practice, the ethics related to values and negative aspects of ethics.

Keywords: Metaphor; ethic; medical student.

GİRİŞ

Metafor kelimesinin kökeni Yunanca “metapherein” kelimesine dayanmaktadır. Kelime kökeni incelendiğinde “meta” değişmek ve “pherein” ise aktarmak anlamına gelmektedir (Levine, 2005). TDK (2011) tarafından metafor “bir ilgi veya benzetme sonucu gerçek anlamından başka anlamda kullanılan söz” olarak tanımlanmaktadır. Metaforlar; iki kavramı birbirine bağlayan dilsel araçlar olarak durumları ve olayları yeniden tanımlamayı, bir durumu farklı zihinsel araçlarla betimlemeyi sağlamaktadır (Arnett, 1999; Arslan ve Bayrakçı, 2006; Goldstein, 2005; Lakoff & Johnson, 1980; Palmquist, 2001; Saban, 2008). Metafor sözcüğü eğretileme, mecaz, benzetme anlamlarına da gelmektedir. Saban, Koçbeker ve Saban (2006) metaforu insanların bilimsel, anlaşılması zor, somut olmayan bir kavramı açıklamak için kullandığı bir akıl ürünü olarak tanımlarken; Cerit (2008) metaforu bireylerin öznel bir şekilde yaşadıkları çevre, hayat ve nesnelere açıklamada yardımcı olan bir araç olarak tanımlamıştır. Coşkun (2011) ise metaforu iki kavram arasındaki fark ve benzerlik olarak tanımlanmaktadır. Lakoff ve Johnson (1980) tarafından metafor kavramı kavramsal metafor ve dilsel metafor olmak üzere ikiye ayrılmıştır. Kavramsal metaforlar soyut fikirler olup, dilsel metaforlar ise bu soyut fikirleri somut hale getiren ifadelerdir. Bir kavram algılanırken; çoğunlukla başka bir kavramla olan ortak yönleri göz önüne alınarak düşünülür ve kavram iyi bilinen başka durumların özellikleriyle eşleştirilir ve zihinlerde benzetmeler oluşturulur. Diğer bir deyişle, bilinen somut kavramlar ile soyut kavramlar arasında ilişki kurularak düşüncelerin ifadesinde metaforik yapılar oluşturulur (Saban, 2004). Bu nedenle metaforlar, anlaşılması zor soyut kavramların bilinen kavramlara benzetimi yoluyla öğrenmelerde karşımıza çıkmaktadır (Geçit ve Gençer, 2011).

Eğitim ve öğretimde önemli bir araç olarak kullanılan metaforların başlıca işlevleri; zihinsel bir model oluşturması, araştırma ve yansıtma aracı, benzerlik ve farklılıkları vurgulayıcı, problem çözümüne yardımcı, mesleki düşüncenin bir planı ve arketipi, pedagojik bir araç olarak sıralanabilir (Afacan, 2011; Ben-Peretz, Mendelson ve Kron, 2003; Black ve Halliwell, 2000; Bozlk, 2002; Cook-Sather, 2003; Cooper vd., 2001; Fenwick, 2000; Gillis ve Johnson, 2002; Guerrero ve Villamil, 2002; Hoban, 2000; Inbar, 1996; Mahlios ve Maxson, 1998; Martinez, Saulea ve Huber, 2001; Oxford vd., 1998; Saban, 2004). Metaforlar yeni öğrenilen bilgiler ile mevcut sahip olunan bilgiler arasında bir köprü görevindedir (Arslan ve Bayrakçı, 2006; Goldstein, 2005).

Alanyazında farklı alanlarda farklı kavramları algılama biçimlerini ortaya koymaya yönelik birçok metafor çalışmaları yapılmıştır (Afacan, 2011; Babacan, 2014; Doğan, 2015, 2017; Döş, 2010; Duran ve Dağlıoğlu, 2017; Ekici, 2016; Eminoğlu, Küçüktepe ve Gürültü, 2014; Geçit ve Gençer, 2011; Girgin, 2019; Göçen, 2019; Hacıfazlıoğlu, Karadeniz ve Dalgıç, 2011; Kararımak ve Güloğlu, 2012; Kaya, 2014; Özbaşı ve Aktekin, 2013; Özdemir ve Akkaya, 2013; Özyıldırım ve Sarı, 2018; Öztürk, 2007; Polat, Apak ve Akdağ, 2013; Saraç, 2019; Soysal ve Afacan, 2012; Toker-Gökçe ve Bülbül, 2014; Tortop, 2013). Örneğin Afacan (2011) çalışmasında öğretmen adaylarının öğretmen kavramına ilişkin algılarını metaforlar

aracılığıyla incelenmiştir. 370 öğretmen adayı ile yapılan çalışmada öğretmen adaylarının öğretmen kavramını, çok geniş bir metaforik algı ile ele aldıkları görülmüştür. Babacan (2014) ise yaptığı araştırmada Güzel Sanatlar Lisesi müzik öğrencilerinin "müzik" kavramına ilişkin algılarını incelemiştir. Öğrencilerin müzik kavramını farklı metaforlarla tanımladıkları tespit edilmiştir. Özyıldırım ve Sarı (2018) tarafından yapılan çalışmada ise aktif olarak çalışan antrenörlerin spor psikolojisi kavramına ilişkin algılarını metafor yöntemi ile incelemiştir. Antrenörlerin spor psikolojisi kavramına ait olumlu bir algıya sahip olduğu görülmüştür. Alanyazın incelendiğinde farklı kavramlara ilişkin metafor çalışmalarının yapıldığı görülmektedir.

İnsan için önemli kavramlardan bir tanesi de etik kavramıdır. Etik bir bireye ya da mesleğe ait olan davranışları düzenleyen ahlaki ilkeler olarak tanımlanmaktadır (Kutlay ve Yılmazlar 2001). Etik günlük hayatımızda yaşadığımız olaylara karşı aldığımız kararlar ve bu kararları almamıza sebep olan gerekçeleri tekrar düşünmemiz için bizlere yol gösterir. Doğru ile yanlış, iyi ile kötü arasında mücadele eden insanoğlunun ahlakla ilgili davranışlarının oluşturduğu nedenler ve gerekçeler etik kavramını oluşturur (Bahçecik ve Öztürk 1998, Goethals vd., 2010, Kuuppelomaki ve Sirkka 1998, Nouredine 2001, Şahinoğlu 1996.). İnsanların belirli bir olay karşısında "böyle bir durumda neler yapmalıyım? gibi ahlaki uygulamaya ait sorularıyla ve verilecek yanıtlarla ilgilenen etik kavramı sadece sorulan bu soruyu değil, soyut anlamda daha geniş bir bakış açısıyla olayın incelenmesini sağlaması yönüyle ahlaktan ayrılır (Haynes 2002).

Etik kavramının bir çeşidi ve mesleki etiğin içerisinde de yer alan tıp etiği çok önemli bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Tıp etiği, hem klinik tıp pratiğine hem de tıp alanındaki bilimsel araştırmalara değer katan ahlaki ilkeler sistemi olarak tanımlanabilir. Bu yönüyle tıp etiği tıbbın ve sağlık alanında gerçekleştirilen bilimsel ve pratik çalışmaların etik yönden değerlendirilmesini ve karşı karşıya kalınan ahlaki ikilemlere çözüm bulunmasını hedefleyen bir disiplindir. Tıp etiği uyulması gereken kuralları ve bu kurallara uymama sonucunda meydana gelebilecek durumlar üzerinde durur (Kadıoğlu, 2007).

Tıp alanındaki eğitim ve öğretiminde de metaforlar kullanılmakta ancak metafor ile ilgili çok az sayıda çalışma bulunmaktadır. Örneğin Weaver (2013) yaptığı çalışmada, tıp öğrencilerinin herhangi bir hastalığı aydınlatmak üzere yaptığı çalışmaları dedektiflik metaforu ile açıklamıştır. Bu çalışma ilk defa tıp öğrencilerinin kendi görüşlerini içeren bir metafor çalışması olması nedeniyle önem taşımaktadır. Abay, Başusta ve Sezer (2016) yaptıkları çalışmada, tıp fakültesi öğrencilerinin "hekim" kavramına ilişkin sahip oldukları metaforları ortaya çıkarmıştır.

Tıp fakültesi öğrencilerinin etik kavramına bakış açılarının belirlenmesine yönelik herhangi bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Bu nedenle bu çalışmada yakın gelecekte doktor olarak görev yapacak olan doktor adaylarının etik kavramına ilişkin metaforik algılarının ortaya çıkarılması hedeflenmiştir. Günlük hayatımızda doktorların sorumlulukları ve hayatımıza etkileri düşünüldüğünde onların etik kavramına ilişkin algılarının belirlenmesi önemlidir. Çünkü doktorlar mesleklerini icra ederken pek çok konuda etik ikilemlerle karşı karşıya kalmakta ve bir karar vererek bunu uygulamaktadır. Onların etik karar verme süreçleri bir paydaş olarak pek çok hastayı ve yakını yakından ilgilendirmektedir. O nedenle doktor adaylarının etik kavramına ilişkin algılarının belirlenmesi önem taşımaktadır.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bireylerin etik olgusuna ilişkin algılarının ortaya çıkarılması hedeflendiği bu çalışma nitel araştırma desenlerinden biri olan olgu bilim (fenomenoloji) deseni kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Sosyal ve beşeri bilimlerde daha fazla kullanılan olgu bilim yöntemi söz konusu olgunun daha iyi betimlenmesine, anlaşılmasına ve yorumlanmasına olanak sağlamaktadır. Bu yöntem olgulara ilişkin yaşantılar ya da anlamların ortak noktalarını açıklamaya çalışmaktadır (Fraenkel, Wallen ve Hyun, 2012; Matua ve Van Der Wal, 2015; Yıldırım ve Şimşek, 2011).

Çalışma Grubu

Çalışmanın evrenini Türkiye’de bulunan tıp fakültesi öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışmada gözlem birimi tıp fakültesi öğrencileri olmakla birlikte ulaşılabilir tıp fakülteleri seçilerek küme örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Ankara’da çalışmaya katılacak fakültelerin belirlenmesinde kolay ulaşılabilir ve uygun örnekleme yöntemi kullanılmıştır.

Bu araştırma 2018-2019 eğitim öğretim yılında Türkiye’nin 29 farklı tıp fakültesinde öğrenim gören toplam 1040 tıp fakültesi öğrencisinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Öğrencilerin 907’si değerlendirmeye alınmıştır. Verilerin bir kısmı ya metaforik yapının uygun olmaması ya da boş bırakılmış olması nedeniyle değerlendirme dışında tutulmuştur. Çalışma 514 (%56,67) kadın, 393 (%43,33) erkek tıp fakültesi öğrencisi ile yürütülmüştür. Çalışmaya 262 (%28,92) 1. sınıf; 174 (%19,21) 2. sınıf; 134 (%14,79) 3. sınıf; 125 (%13,80) 4. sınıf; 153 (%16,89) 5. sınıf ve 58 (%6,40) 6. sınıf tıp fakültesi öğrencisi katılmıştır. 29 farklı tıp fakültesi öğrencisi ile yürütülen bu çalışmada katılımcıların üniversitelere göre dağılımı Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Katılımcıların üniversitelere göre dağılımı

Üniversite	F	%
Yıldırım Beyazıt Üniversitesi	299	32,97
Ankara Üniversitesi	238	26,24
Gazi Üniversitesi	144	15,88
Marmara Üniversitesi	45	4,96
Erciyes Üniversitesi	35	3,86
Diğer	146	16,10
Toplam	907	100,00

Veri Toplama Aracı ve Verilerin Toplanması

Tıp fakültesi öğrencilerinin etik kavramıyla ilgili algılarını belirlemek amacıyla veri toplama aracı olarak metafor formu hem basılı hem de Google form aracılığıyla hazırlanarak online versiyonlu olarak kullanılmıştır. Ankara’da bulunan üniversitedeki öğrencilere basılı metafor formu elden; Ankara dışındaki üniversitelerde bulunan öğrencilere ise Google form aracılığıyla metafor formu linki aracılığıyla ulaştırılmıştır. Doktor adaylarına çalışmanın amacı yazılı ve sözlü olarak açıklanarak çalışmaya katılımları istenmiştir. Tıp fakültesi öğrencilerinin çalışmaya katılımı tamamen gönüllülük esasına dayanmaktadır. “**Etik ..... gibidir, çünkü.....**” ifadesinin yer aldığı metafor formu ile etik olgusuna ait metafor öğeleri tespit edilmiştir. Metafor formu katılımcılara verildikten sonra öğrencilerden, etik kavramını düşündüklerinde akıllarına ilk gelen kelimeyi formun “Etik .... gibidir”

kısmına, gerekçesini ise formun “çünkü...” bölümüne yazarak tamamlamaları istenmiştir. Metafor formundaki “ Etik ... gibidir” kısmı ile “metafor konusu” olan etik ile “metafor kaynağı” arasındaki bağ; “çünkü...” kısmında ise katılımcıların etik kavramına ilişkin kullandıkları metaforların gerekçesi tespit edilmiştir. Diğer bir deyişle, metaforun kaynağından metaforun konusuna atfedilen özellikler belirlenmeye çalışılmıştır (Forceville, 2002).

Verilerin Analizi

Basılı ve online olarak hazırlanan metafor formları ile veriler toplandıktan sonra, veri analizi, içerik ve betimsel analiz teknikleri kullanılarak yapılmıştır. Öncelikle öğrencilerinin etik kavramına ilişkin metafor kaynakları tespit edilmiştir. Daha sonra metaforun konusu ve kaynağı arasındaki ilişki incelenmiştir. Herhangi bir mantıksal gerekçenin belirtilmediği durumlarda, katılımcı veri analizi dışında tutulmuştur. Örneğin, “Etik spor gibidir, çünkü spor etikdir” ya da “Etik felsefe gibidir, çünkü öyle işte” ifadelerinde metaforun mantıksal gerekçeleri açıkça belirtilmediğinden, değerlendirme dışında tutulmuştur. Ayıklama işleminden sonra toplanan verilere içerik analizi uygulanmıştır. İçerik analizi ile veriler, nesnel ve sistematik bir şekilde incelenerek belli kategorilere göre düzenlenmiştir (Bogdan ve Biklen, 2007; Cohen, Manion ve Morrison, 2007). Alan yazın incelendiğinde, farklı çalışmalarda benzer veri analiz süreci takip edilmiştir (Doğan, 2017; Ekici 2016; Güveli ve ark., 2011; Soysal ve Afacan, 2012; Thomas ve Beauchamp, 2011). İçerik analizi sırasında öğrencilerin oluşturdukları metaforlar; metaforun konusu, metaforun kaynağı, metaforun konusu ile metaforun kaynağı arasındaki ilişki bakımından analiz edilmiştir. Her metafor benzerlik ve ortak özellikleri açısından incelenmiş ve bu ortak özellikleri temel alınarak kategorilere ayrılmıştır. Örneğin;

“Etik kanun gibidir, çünkü uyulması zorunludur.”

“Etik polis gibidir, çünkü düzeni sağlar.”

“Etik yol gösterici gibidir, çünkü doğruyu yanlış gösterir.”

“Etik ay gibidir, çünkü karanlık çöktüğünde bizi aydınlatır.”

gibi ifadeler “düzen sağlayıcı/yol gösterici” kategorisinde toplanmıştır. Benzer şekilde;

“Etik protein gibidir, çünkü hayatın temelidir.”

“Etik hücre gibidir, çünkü toplumun yapıtaşdır.”

“Etik su gibidir, çünkü yaşamsal unsurdur.”

“Etik hava gibidir, çünkü yaşamın gerekliliğidir.”

gibi ifadeler ise “temel unsur” kategorisinde toplanmıştır.

İçerik analizi sırasında benzer şekilde tüm veriler kategorilere ayrılmıştır. Araştırmada metaforların içerik analizi sürecinde öncelikle bazı veriler kodlayıcılar tarafından birlikte analiz edilmiş ve kodlayıcılar arası tutarlılığı sağlama çalışmaları yapılmıştır. Araştırma verileri en az iki araştırmacı tarafından bağımsız olarak kodlanmıştır. Kodlamadaki farklılık durumunda ise ifadeler araştırmacılar tarafından birlikte yeniden değerlendirilerek, tartışma yoluyla uzlaş çalışması yapılmıştır. Araştırmacılar tarafından yapılan uzlaş çalışması ile kodlayıcılar arasında tam bir tutarlılık sağlanmıştır.

BULGULAR ve YORUM

Çalışmaya dahil edilen 907 öğrencinin oluşturdukları metaforlarda etik kavramını tanımlamak için 375 kavram kullandıkları görülmüştür. En fazla kullanıldığı tespit edilen metaforlar: Ahlak (f=102 ; %11,25), vicdan (f=54; %5,95), su (f=35; %3,86), anayasa/yasa/kanun (f=28; %3,09), hayat (f=16; %1,76), insan (f=12; %1,32), ayna (f=11; %1,21) ve terazi (f=11; % 1,21) metaforlarıdır. Birçok metaforun ise, sadece bir öğrenci tarafından kullanıldığı tespit edilmiştir.

Öğrencilerinin etik kavramına ilişkin kullandıkları metaforlar 8 kategoride toplanmıştır. Bu kategoriler şunlardır:

- Yaşam kaynağı/ yaşamın kendisi olarak etik,
- Toplumsal düzen sağlayıcı unsur olarak etik,
- Değişen ve gelişen unsur olarak etik,
- Tamamlayıcı-destekleyici unsur olarak etik,
- Yarar sağlayıcı unsur olarak etik,
- Teorik ve pratik çatışma unsuru olarak etik,
- Değerlerle ilişkilendirilen etik,
- Olumsuz yönleriyle ifade edilen etik.

Öğrencilerinin etik kavramına ilişkin sahip oldukları metaforlara ait kategoriler Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2. Tıp öğrencilerinin etik kavramına ilişkin ürettikleri metaforların konudan kaynağa atfedilen özellikleri ve kategorilere göre dağılımı

Kategori	Metaforun konudan kaynağa atfedilen özelliği	En çok kullanılan metaforlara örnekler	f	%
Yaşamın kaynağı/kendisi olarak etik	Temel unsur, yapı taşı, vazgeçilmez, olmazsa olmaz vb.	Protein, hücre, su, hayat, sağlık, yemek, hava, nefes, güneş vb.	139	15,33
Toplumsal düzen sağlayıcı unsur olarak etik	Sorun çözücü, düzen sağlayıcı, yol gösterici, rehber vb.	İlaç, iğne-iplik, kelepçe, hakim, sınır çizgisi, düzen, polis, anayasa vb.	220	24,26
Değişen ve gelişen unsur olarak etik	Kişiden kişiye değişen, evrensel, göreceli vb.	Yaşam biçimi, beyin, Yunan mitolojisi, ağaç, vicdan, adab-ı muaşeret, sanat, aşk, su, ayna, güzellik, kültür, çay, zevk vb.	146	16,10
Tamamlayıcı-destekleyici unsur olarak etik	Yardımcı, destekleyici, tamamlayıcı vb.	Un, arkadaş, tuz, yapboz, beyaz renk, şeker, çimento, teorik ders, iskelet, bina temeli vb.	43	4,74
Yarar sağlayıcı unsur olarak etik	Faydalı, iyi, güzel, kötülükleri engelleyici vb.	Anne, sevgili, karaciğer, sanat, güneş, okul, adalet, kanun, bitki, aşı, kalkan, naftalin, güvenlik vb.	93	10,25
Teorik ve pratik çatışma	Karmaşık, uygulaması zor, içselleştirilmesi zaman alan vb.	Anatomi, pamuk ipliği, feminizm, çay, günah ve sevap, hayat, ateş, diyet, tuz, yol ayrımı, teorik bilgi, bıçak, silah, ders vb.	96	10,58
Değerlerle ilişkilendirilen etik	Ahlak, sevgi, mertlik, dürüstlük vb.	Ahlak, güven, iyilik, vicdan, saygı, adalet, dürüstlük, çağdaşlık, sorumluluk, aile vb.	144	15,88
Olumsuz yönleriyle ifade edilen etik	Zarar verici, yozlaştırıcı, rahatsız edici, gerekli olmayan vb.	Para, uyuşturucu, ölüm, aşk, çakmak, ateş, çıkmaz sokak, çöp kutusu, kurşun, kronik bir hastalık vb.	26	2,87
			907	100,00

Yaşamın Kaynağı/ Kendisi Olarak Etik, Unsur Olarak Etik

Bu kategoride tıp fakültesi öğrencileri metaforun açıklamalarında temel unsur, yapı taşı vazgeçilmez olmazsa olmaz vb. gibi ifadelerle metaforun kaynağa atfedilen özelliklerini açıklamışlardır. Bu kategoride 139 öğrenci (% 15,33) tarafından kullanılan metaforlara protein, hücre, kilit taşı, su, yemek, hava, hayat, nefes vb. örnek olarak verilebilir. Bu kategori için tıp fakültesi öğrencileri tarafından oluşturulan bazı metafor örnekleri aşağıdaki gibidir;

“Etik nefes gibidir, çünkü hayatta olduğunu hissettirir.” (Ö97, 4.sınıf, kız, 22)

“Etik temel ihtiyaç gibidir, çünkü hayat için gereklidir.” (Ö307, 5.sınıf, kız, 23)

“Etik oksijen gibidir, çünkü olmazsa yaşanmaz.”(Ö337, 6.sınıf, erkek, 24)

“Etik karbon gibidir, çünkü hayatın temelinde oturan raydır.”(Ö339, 5.sınıf, kız, 23)

“Etik su gibidir, çünkü yokluğunda hissedersin.”(Ö753, 1.sınıf, erkek, 19)

Toplumsal Düzen Sağlayıcı Unsur Olarak Etik

Bu kategoride yer alan metaforlar incelendiğinde; etik kavramı sorun çözücü, düzen sağlayıcı, yol gösterici, rehber, sınırlayıcı gibi ifadelerle açıklanmıştır. Bu kategoride 220 öğrenci (% 24,26) tarafından etik kavramı için ilaç, çizgi, ahlak, kelepçe, düzen, vicdan, hapisane, terazi, anayasa gibi metaforlar kullanılmıştır. Tıp fakültesi öğrencileri tarafından oluşturulan bazı metafor örnekleri aşağıdaki gibidir;

“Etik yön levhası gibidir, çünkü doğru yola gitmek için doğru yolu gösteren yön levhası gereklidir.”(Ö540, 6.sınıf, erkek, 24)

“Etik polis gibidir, çünkü toplumun düzenini korumaya yardımcı olur.”(Ö616, 3.sınıf, erkek, 21)

“Etik adalet gibidir, çünkü insani değerlerle oluşturulan bir terazidir.”(Ö795, 4.sınıf, erkek, 22)

“Etik koruma kalkanı gibidir, çünkü insanların özgürlüğünün nerede bittiğini anlatır.”(Ö472, 2.sınıf, erkek, 20)

“Etik tarif defteri gibidir, çünkü her şeyin dozu ondadır.”(Ö421, 2.sınıf, erkek, 20)

Değişen ve Gelişen Unsur Olarak Etik

Bu kategoride tıp fakültesi öğrencileri etik kavramını kişiden kişiye değişen, evrensel, göreceli vb. ifadelerle açıklanmıştır. Bu kategoride 146 öğrenci (%16,10) tarafından kullanılan metaforlara Yunan mitolojisi, vicdan, sanat, aşk, su, ayna, zaman, güzellik, davranış, insan, lastik örnek olarak verilebilir. Tıp fakültesi öğrencileri tarafından oluşturulan bazı metafor örnekleri aşağıdaki gibidir;

“Etik karpuz gibidir, çünkü içi farklı dışı farklıdır. Kişinin nereden baktığına göre değişir.”(Ö896, 5.sınıf, erkek, 23)

“Etik insan gibidir, çünkü sürekli değişir.”(Ö881, 2.sınıf, kız, 20)

“Etik hayal gibidir, çünkü kişiden kişiye değişir.”(Ö869, 2.sınıf, erkek, 20)

“Etik karakter gibidir, çünkü davranışlarımızı belirler.”(Ö711, 1.sınıf, kız, 19)

“Etik kahve gibidir, çünkü acısını da tatlısını da biz ayarlarız.”(Ö590, 1.sınıf, kız, 19)

“Etik parmak izi gibidir, çünkü herkeste ortak olarak parmak bulunur ama herkesin parmak izi farklıdır. Ne kadar çok insan varsa o kadar çok etik algısı vardır.”(Ö449, 1.sınıf, kız, 19)

Tamamlayıcı-Destekleyici Unsur Olarak Etik

Bu kategoride yer alan metaforlar incelendiğinde etik kavramı yardımcı, destekleyici ve tamamlayıcı ifadelerle açıklanmıştır. Bu kategoride 43 öğrenci (% 4,74) tarafından kullanılan metaforlara un, arkadaş, soğuk yemek, çikolata, tuz, şeker, şiiir, ruh, ağacın kökü, teorik ders, para örnek olarak verilebilir. Tıp fakültesi öğrencileri tarafından oluşturulan bazı metafor örnekleri aşağıdaki gibidir;

“Etik kovalent bağ gibidir, çünkü toplumu bir arada tutar.” (Ö898, 4.sınıf, erkek, 22)

“Etik beyaz renk gibidir, çünkü her şeyi barındırır.”(Ö180, 2.sınıf, kız, 20)

“Etik şeker gibidir, çünkü hayatı tatlandırır.”(Ö185, 1.sınıf, erkek, 19)

“Etik çimento gibidir, çünkü o olmadan asla doğru şekilde koyduğun tuğlalar tutmaz.” (Ö445, 2.sınıf, kız, 20)

“Etik hayatımızdaki puzzle’ın önemli bir parçası gibidir, çünkü o olmadan birçok değer eksik ve anlamsız kalır.”(Ö450, 2.sınıf, erkek, 20)

“Etik teorik ders gibidir, çünkü o olmazsa pratiğin değeri de önemi de kalmaz. Teorik kaçtı mı pratik sana uğramaz bile.”(Ö529, 1.sınıf, erkek, 19)

“Etik birbirini tamamlayan iki insan gibidir, çünkü etik uyumdur, düzendir, anlayıştır, saygı çerçevesidir şayet çerçevenin bütünlüğüne önem verilmezse resmin bütünlüğünün bahsi de manasız kalır.”(Ö843, 1.sınıf, erkek, 19)

Yarar Sağlayıcı Unsur Olarak Etik

Tıp fakültesi öğrencilerinin etik kavramını faydalı, iyi, güzel, kötülükleri engelleyici vb. ifadelerle metaforun kaynağa atfedilen özelliklerini açıkladıkları durumlar bu kategori altında toplanmıştır. Bu kategoride 93 öğrenci (% 10,25) tarafından kullanılan metaforlara sigorta, vicdan, bina, halka hizmet, su, kuş, trafik kuralı, dağ, pencere parmaklığı, pansuman, çiçek, mont, dünya örnek olarak verilebilir. Tıp fakültesi öğrencileri tarafından oluşturulan bazı metafor örnekleri aşağıdaki gibidir;

“Etik sigorta gibidir, çünkü insanlar canlarını, sağlıklarını, kendilerini bize emanet ediyorlar ve bize güvenebilmeleri gerekir bunu da doktorun etik anlayışı, ahlakı ve vicdanı sağlar.” (Ö908, 4.sınıf, erkek, 22)

“Etik su gibidir, çünkü berrak temiz güzel bir şeydir.”(Ö821, 1.sınıf, erkek, 19)

“Etik ders öncesi içilen kahve gibidir, çünkü uyandırır.”(Ö809, 4.sınıf, erkek, 22)

“Etik trafik kuralı gibidir, çünkü uyulmazsa problem oluşur.”(Ö803, 1.sınıf, erkek, 19)

“Etik pencere parmaklığı gibidir, çünkü dışarıdan korur.”(Ö744, 3.sınıf, kız, 21)

Teorik ve Pratik Çatışma Unsuru Olarak Etik

Bu kategoride yer alan metaforlarda karmaşık, uygulaması zor, içselleştirilmesi zaman alan, kontrolü zor vb. gibi ifadeler metaforun kaynağa atfedilen özelliklerini açıklamak için kullanılmıştır. Bu kategoride 96 öğrenci (% 10,58) tarafından kullanılan metaforlara teori, diyet, karmaşık, anahtar, tereyağı, matematik, silah, ders, beyaz önlük, mercimek çorbası, kova, gri gibi örnek olarak verilebilir. Tıp fakültesi öğrencileri tarafından oluşturulan bazı metafor örnekleri aşağıdaki gibidir:

“Etik kulaklık gibidir, çünkü her lazım olduğunda baştan çözmeniz gerekir.” (Ö868, 2.sınıf, erkek, 20)

“Etik iç savaş gibidir, çünkü hangi tarafın doğru olduğuna karar vermek zordur.” (Ö880, 2.sınıf, erkek, 20)

“Etik deniz suyu gibidir, çünkü yüzülür ama içilmez.” (Ö876, 2.sınıf, erkek, 20)

“Etik düğüm gibidir, çünkü pek çok sorun ve soru içerir.” (Ö870, 2.sınıf, erkek, 20)

“Etik elma gibidir, çünkü dışı güzel içi kurtludur.” (Ö773, 2.sınıf, kız, 20)

“Etik bıçak gibidir, çünkü yanlış tutarsan elini keser.” (Ö491, 1.sınıf, kız, 19)

“Etik baharda çiçek açan ağaç gibidir, çünkü kışın ortasından mevsim şokundan çiçek açan hiçbir ağaç meyve yapmayacağı gibi yerine ve zamanına göre uygun olmayan hiçbir söz ve davranışımız etik olmayacağı sürece hedefe ulaşmaz. Hatta bazen kışın yeşeren ağaçlar soğuktan donarak ölebiliyorlar.” (Ö452, 2.sınıf, kız, 20)

“Etik ateş gibidir, çünkü kontrol altına almazsan yangına dönüşür.” (Ö72, 3.sınıf, kız, 21)

Değerlerle İlişkilendirilen Etik

Bu kategoride tıp fakültesi öğrencileri etik kavramını ahlak, sevgi, mertlik, dürüstlük vb. ifadelerle açıklamıştır. Bu kategoride 144 öğrenci (% 15,58) tarafından kullanılan metaforlara tohum, vicdan, saygı, dürüstlük, merak, ahlak, iyi insan, yastık, elma, haklarımız, aile, görgü, adalet, namus, mertlik, at, ayna örnek olarak verilebilir. Tıp fakültesi öğrencileri tarafından oluşturulan bazı metafor örnekleri aşağıdaki gibidir:

“Etik ahlak gibidir, çünkü kendimiz için herkes için neyin iyi neyin kötü olduğunu belirler.” (Ö909, 4.sınıf, kız, 22)

“Etik sevgi gibidir, çünkü saygının temelini sağlar.” (Ö865, 2.sınıf, erkek, 20)

“Etik adap gibidir, çünkü her şeyde doğasına uygun tavır ve incelik olmalıdır.” (Ö605, 3.sınıf, erkek, 21)

“Etik ayna gibidir, çünkü toplumun değer algısını yansıtır.” (Ö596, 2.sınıf, kız, 20)

“Etik insanın namusu gibidir, çünkü sahip çıkmalı, sınırlarını bilmeli, ona sadık kalmalı ve onu korumalıdır.” (Ö502, 3.sınıf, erkek, 21)

“Etik adalet gibidir, çünkü adil bir dünya için gereklidir.” (Ö296, 6.sınıf, erkek, 24)

Olumsuz Yönleriyle İfade Edilen Etik

Bu kategoride tıp fakültesi öğrencilerinin etik kavramına yönelik olarak ortaya koydukları metaforun kaynağa atfedilen özellikleri incelendiğinde zarar verici, yozlaştırıcı, rahatsız edici, gerekli olmayan vb. ifadeleri kullandıkları tespit edilmiştir. Çalışmaya katılan 26 öğrenci (% 2,87) tarafından kullanılan metaforlara din, yaşamak, adalet, kronik bir hastalık, rehabilitasyon, kurşun, boş çöp kutusu, çıkmaz sokak, ateş, çakmak, aşk, ölüm, uyuşturucu, leblebi tozu gibi örnek olarak verilebilir. Tıp fakültesi öğrencileri tarafından oluşturulan bazı metafor örnekleri aşağıdaki gibidir;

“Etik ateş gibidir, çünkü yakar.”(Ö680, 2.sınıf, kız, 20)

“Etik törelerimiz gibidir, çünkü yozlaşmaya neden olur .” (Ö59, 5.sınıf, kız, 23)

“Etik çıkmaz sokak gibidir, çünkü bir yere varmaz.”(Ö638, 3.sınıf, kız, 21)

“Etik bozuk para gibidir, çünkü herkeste vardır ama değeri yoktur.”(Ö877, 2.sınıf, kız,20)

“Etik uyuşturucu gibidir, çünkü düşünmeyi bıraktırır.” (Ö737, 1.sınıf, kız, 19)

TARTIŞMA VE SONUÇ

Etik kavramına ilişkin metaforik algılarının incelendiği bu çalışmada tıp öğrencilerinin 375 farklı metafor ürettiği tespit edilmiştir. Öğrenciler tarafından ahlak, vicdan, su, anayasa/yasa/kanun, hayat, insan, ayna ve terazi metaforlarının en fazla kullanıldığı tespit edilmiştir. Doktor adayları tarafından etik kavramı çok farklı metaforlar kullanılarak ifade edilmiştir. Etik kavramının çok sayıda metaforla ifade edilmesi farklı alanlarda yapılan metafor çalışmalarıyla benzerlik göstermektedir (Doğan, 2017; Kahyaoğlu ve Kırıktaş, 2016; Özdemir ve Akkaya, 2013; Saban 2008, 2009).

Mevcut çalışmada öğrencilerin çok fazla sayıda metafor kullanılmasının sebebi, doktor olmak üzere tıp fakültelerine gelen öğrencilerin hem üniversite öncesindeki süreçte edindikleri algılar hem de üniversite yaşamlarında sahip oldukları farklı etkileşimler sonucunda etik kavramına yönelik farklı algılar geliştirmelerinden kaynaklanmış olabilir (Saban, 2004). Ayrıca, “etik” kavramının kapsamının geniş olması, çok boyutlu olması, soyut ve kısmen karmaşık olması da çok fazla sayıda metafor kullanılmasına sebep olmuş olabilir (Saban 2008, 2009).

Metaforların kategorileri incelendiğinde ise, “Toplumsal düzen sağlayıcı unsur olarak etik” (%24,26), “Değişen ve gelişen unsur olarak etik” (%16,10), “Değerlerle ilişkilendirilen etik” (%15,88), “Yaşamın kaynağı/kendisi olarak etik” (%15,33), “Teorik ve pratik çatışma” (%10,58) ve “Yarar sağlayıcı unsur olarak etik” (%10,25) kategorilerinin ön plana çıktığı söylenebilir. Doktor adaylarında etik kuralların toplumsal düzeni sağlamadaki rolünün daha fazla ön plana çıktığı görülmektedir. Bu durum; davranışları yönlendiren davranış standartlarını belirleyen etiğin; düzgün ve uygun davranış standartlarını belirlemesi yönüyle toplumsal düzeni sağladığı algısı şeklinde açıklanabilir (Karakoç, 2010). Doktor adaylarında etiğin kişiden kişiye değişen bir yapıya sahip olduğu görülmektedir. Bu durumun ahlak ve etik kavramlarının çoğu zaman birbirlerinin yerine kullanılmasından kaynaklandığı söylenebilir.

Genel olarak tüm kategoriler incelendiğinde ise, doktor adaylarının büyük çoğunluğunun etik kavramının ve etik davranışların toplumdaki önemi konusunda farkındalıklarının olduğunu göstermektedir. Sadece 26 öğrencinin, etiği olumsuz anlamda metaforlaştırıldığı görülmektedir. Çok az sayıda doktor adayının etiğe ilişkin olumsuz metaforik algıya sahip olması sevindiricidir. Genel

anlamda katılımcıların etiğin yararlarını dile getirdiği, toplumsal düzenin sağlanmasında etiğin öneminin farkında olduğu söylenebilir.

ÖNERİLER

Etik kavramının pekiştirilmesi, etik-ahlak kavramları arasındaki farkın anlaşılması, etik olarak kabul edilebilir davranışların içselleştirilmesinde hiç şüphesiz ki etik eğitimi önemli bir rol oynamaktadır. Tıp eğitimi ve uzmanlık eğitimi süreçlerinde nitelik ve nicelik olarak tıp etiği derslerinin gerekliliği farklı platformlarda sürekli dile getirilen bir unsur olmuştur (Civaner, Sarıkaya ve Balcıoğlu, 2009; Civaner, 2014; Çobanoğlu, Tunçay ve Aydoğdu, 2009). Farklı sınıf düzeylerinde tıp etiği, meslek etiği gibi farklı derslere yer verilmesi farklı derslerin içeriklerine etik ikilemlerin yerleştirilmesi öğrencilerin etik karar verme becerilerinin içselleştirilmesi açısından önemlidir.

Alan yazın incelendiğinde; sadece Abay ve arkadaşları (2016) tarafından tıp fakültesi öğrencilerinin “hekim” kavramına ilişkin sahip oldukları metaforları belirlemek üzere yapılan çalışmaya rastlanılmıştır. Geleceğin doktorlarının farklı kavramlara ait metaforik algıları ve bu algıları etkileyen unsurları inceleyen çalışmalar yapılabilir. Etik kavramı ile ilgili metaforik algılar farklı evren ve örneklerde tekrarlanabilir ve bu algıların farklı değişkenlere göre incelemesi yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Abay, Ş. E., Sezer, B. , & Başusta, N. B. (2017). Hekim Adaylarının Hekim Kimliğine İlişkin Algıları: Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Metafor Analizi Örneği, *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, 26(1), 1-8.
- Afacan, Ö. (2011). Fen bilgisi öğretmen adaylarının “fen” ve “fen ve teknoloji öğretmeni” kavramlarına yönelik metafor durumları. *e-Journal of New World Sciences Academy*, 6(1), 1242-1254.
- Arnett, R.C. (1999). Metaphorical guidance: Administration as building and renovation. *Journal of Educational Administration*, 37(1), 80-89.
- Arslan, M. M., & Bayrakçı, M. (2006). Metaforik düşünme ve öğrenme yaklaşımının eğitim-öğretim açısından incelenmesi. *Milli Eğitim*. 171, 100-108.
- Babacan, E.(2014). AGSL öğrencilerinin müzik kavramına ilişkin algıları: *Metafor analizi. Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi (Journal of Research in Education and Teaching)*, 3(1), 124-132.
- Bahçecik, N., & Öztürk, H. (1998).Profesyonel hemşirelik uygulamalarında etik. *Marmara Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 3(2), 337-345.
- Ben-Peretz, M., Mendelson, N., & Kron, F. W. (2003). How teachers in different educational contexts view their roles. *Teaching and Teacher Education*, 19, 277–290.
- Black, A. L., & Halliwell, G. (2000). Accessing practical knowledge: How? Why? *Teaching and Teacher Education*, 16, 103–115.
- Bogdan, R. C., & Biklen, S. K. (2007). *Qualitative research for education* (5th ed). Boston: Pearson Education, Inc.
- Bozlk, M. (2002). The college student as learner: Insight gained through metaphor analysis. *College Student Journal*, 36(1), 142–151.
- Cerit, Y. (2008). Öğretmen kavramı ile ilgili metaforlara ilişkin öğrenci, öğretmen ve yöneticilerin görüşleri, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(4), 693-712.
- Civaner, M., Sarıkaya, Ö., & Balcıoğlu, H. (2009). Uzmanlık eğitiminde tıp etiği. *Anadolu Kardiyoloji Dergisi*, 9, 132-138.
- Civaner, M. (2014). Tıp etiği nereye? *Türkiye Biyoetik Dergisi*, 1(1), 4-12.
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2007). *Research methods in education* (6th ed.). New York, NY: Routledge.
- Cook-Sather, A. (2003). Movements of mind: The matrix, metaphors, and re-imagining education. *Teachers College Record*, 105(6), 946–977.

- Cooper, M., Ryan, M., Gay, J., & Perry, C. (1999) Responding creatively to challenges in teachers education, *Asia-Pacific Journal of Teacher Education*, 27(2), 143 – 158.
- Coşkun, M. (2011). Lise öğrencilerinin “iklim” kavramıyla ilgili metaforları (zihinsel imgeleri). *Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 5 (3), 919-940.
- Çobanoğlu, N., Tunçay, G.Y., & Aydoğdu, İ.B. (2009). Tıp fakültesi öğretim elemanlarının tıp etiği eğitimine bakışları Gazi Üniversitesi özelinde). *Türkiye Klinikleri J Med Ethics*, 17 (2), 87-96.
- Doğan, Y. (2015). 100. yılında öğretmen adayları ve öğrencilerin bakışıyla Çanakkale savaşları: Bir metafor araştırması, *Turkish Studies*, 10(3), 369-386.
- Doğan, Y. (2017). Ortaokul öğrencilerinin çevre kavramına ilişkin sezgisel algıları: Bir metafor analizi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 18(1), 721-740.
- Döş, İ . (2010). Metaphoric perceptions of candidate teachers to the concept of inspectors. *Gaziantep University Journal of Social Sciences* , 9(3) , 607-629 .
- Duran, A., & Dağlıoğlu, H.E. (2017). Okul öncesi öğretmen adaylarının üstün yetenekli çocuklara ilişkin metaforik algıları. *GEFAD / GUJGEF*, 37(3) , 855-881.
- Ekici, G. (2016). Biyoloji öğretmeni adaylarının mikroskop kavramına ilişkin algılarının belirlenmesi: Bir metafor analizi çalışması. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 17(1), 615-636.
- Eminoğlu Küçüktepe, S., & Gürültü, E. (2014). Öğretmenlerin ‘yapılandırıcı öğretmen’ kavramına ilişkin algılarına yönelik metafor çalışması örneği, *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(2), 282-305.
- Fenwick, T. (2000). Adventure guides, outfitters, firestarters, and caregivers: Continuing educators’ images of identity. *Canadian Journal of University Continuing Education*, 26(1), 53-77.
- Forceville, C. (2002). The identification of target and source in pictorial metaphors. *Journal of Pragmatics*, 34, 1-14.
- Fraenkel, J. R., Wallen, N. E., & Hyun, H. H. (2012). *How to design and evaluate research in education* (8. Edition). New York: McGraw-Hill.
- Geçit, Y., & Gencer, G. (2011). Sınıf öğretmenliği 1. sınıf öğrencilerinin coğrafya algılarının metafor yoluyla belirlenmesi (Rize Üniversitesi örneği). *Marmara Coğrafya Dergisi*, 23, 1-19.
- Gillis, C., & Johnson, C. L. (2002). Metaphor as renewal: Re-imagining our professional selves. *English Journal*, 91(6), 37-43.
- Girgin, D. (2019). Müzik öğretmeni adaylarının çalgı eğitimine yönelik metaforik algıları. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi – Journal of Qualitative Research in Education*, 7(1), 161-175.
- Goethals, S., Gastmans, C., & Casterle B, D. (2010). Nurses ethical reasoning and behaviour: A literature review. *International Journal of Nursing Studies*, 47, 635-650.
- Goldstein, L. B. (2005). Becoming a teacher as a hero’s journey: using metaphor in preservice teacher education. *Teacher Education Quarterly*, 32 (1), 7-24.
- Göçen, G. (2019). Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin “Türkçenin dil bilgisi”ne yönelik metaforik algısı. *Başkent University Journal of Education*, 6(1), 28-45.
- Guerrero, M. C. M., & Villamil, O.S. (2002). Metaphorical conceptualizations of ESL teaching and learning. *Language Teaching Research*, 6(2), 95-120.
- Güveli, E., İpek, A.S., Atasoy, E., & Güveli, H. (2011) . Sınıf öğretmeni adaylarının matematik kavramına yönelik metafor algıları. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education*, 2(2), 140-159.
- Hacıfazlıoğlu, Ö., Karadeniz, Ş., & Dalgıç, G. (2011). Okul yöneticilerinin teknoloji liderliğine ilişkin algıları: Metafor analizi örneği. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 1(1) , 97-121.
- Haynes, F. (2002). *Eğitimde etik*. (S. K.Akbaş, Çev.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Hoban, G. (2000). Using a reflective framework to study teaching-learning relationships. *Reflective Practice*, 1(2), 165-182.
- Inbar, D. (1996). The free educational prison: Metaphors and images. *Educational Research*, 38(1), 77-92.
- Kadioğlu, S. (2007). *Etik etik dedikleri, III. Koloproktoloji- Stomaterapi Sempozyum Özet Kitabı*, 12-14 Nisan. Adana. Adana Ostomi Derneği, Türk Tabipler Birliği, Çukurova Üniversitesi, Cleveland Clinic katkılı yayın. 86-88.

- Kahyaoglu, M., & Kırıktaş, H. (2016). Ortaöğretim ve üniversite öğrencilerinin “doğa” kavramına ilişkin algılarının metafor analizi yoluyla incelenmesi. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 33, 58-76.
- Karairmak, Ö., & Güloğlu, B. (2012). Metafor: Danışan ve psikolojik danışman arasındaki köprü. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4 (37), 122-135.
- Karakoç, Y. (2010). *Hukuk - etik ilişkisi. Hukuka Felsefi ve Sosyolojik Bakışlar - V Sempozyumu*, 13-17 Eylül, İstanbul, Hukuk Felsefesi ve Sosyolojisi Arşivi, S. 24, İstanbul Barosu Yayınları.
- Kaya, M. F. (2014). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının çevre sorunlarına ilişkin algıları: Metafor analizi örneği. *Turkish Studies - International Periodical for The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 9(2), 917-931.
- Kutlay, O. & Yılmazlar, A. (2001). *Anestezi ve yoğun bakımda etik, klinik etik*, Ed. Erdemir Demirhan, Nobel Tıp Kitabevi, İstanbul, 532-541.
- Kuuppelomaki, M., & Sirkka, L. (1998). Ethical dilemmas in the care of patient with incurable cancer. *Nursing Ethics*, 5(4), 283-293.
- Lakoff, G., & Johnson, M. (1980). *Metaphors we live by*. Chicago, IL: University of Chicago Press.
- Levine, P. M. (2005). Metaphors and images of classrooms. *Kappa Delta Pi Record*, 41(4), 172-175.
- Mahlios, M., & Maxson, M. (1998). Metaphors as structures for elementary and secondary preservice teachers' thinking. *International Journal of Educational Research*, 29, 227-240.
- Martinez, M. A., Saulea, N., & Huber, G. L. (2001). Metaphors as blueprints of thinking about teaching and learning. *Teaching and Teacher Education*, 17, 965-977.
- Matua, G. A., & Van Der Wal, D. M. (2015). Differentiating between descriptive and interpretive phenomenological research approaches. *Nurse Researcher*, 22(6), 22-27.
- Noureddine, S. (2001). Development of the ethical dimension in nursing theory. *International Journal of Nursing Practice*, 7(1), 2-11.
- Oxford, R., Tomlinson, S., Barcelos, A., Harrington, C., Lavine, R., Saleh, A., vd. (1998). Clashing metaphors about classroom teachers: Toward a systematic typology for the language teaching field. *System*, 26, 3-50.
- Özbaşı, B., & Aktekin, S. (2013). Tarih öğretmen adaylarının tarih öğretmenliğine ilişkin inançlarının metafor analizi yoluyla incelenmesi. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 9(3) , 211-228.
- Özdemir, S., & Akkaya, E. (2013). Genel lise öğrenci ve öğretmenlerinin okul ve ideal okul algılarının metafor yoluyla analizi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 2(2) , 295-322.
- Öztürk, Ç. (2007). Sosyal bilgiler, sınıf ve fen bilgisi öğretmen adaylarının ‘coğrafya’ kavramına yönelik metafor durumları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 8(2), 55-69.
- Özyıldırım, M., & Sarı, İ. (2018). Antrenörlerin spor psikolojisi kavramına ilişkin metaforik algıları. *Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi*. 178-194.
- Palmquist, R. A. (2001). Metaphors are good mirrors: Reflecting on change for teacher educators. *Journal of Academic Librarianship*, 27(1), 185-189.
- Polat, S. Apak, Ö. , & Akdağ, M. (2013). Sınıf öğretmeni adaylarının akademisyen kavramına ilişkin algılarının metafor analizi yoluyla incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14 (2), 57-78.
- Saban, A. (2004). Prospective classroom teachers' metaphorical images of selves and comparing them those they have of their elementary and cooperating teachers. *International Journal of Educational Development*, 24(6), 617-635.
- Saban, A. (2008). İlköğretim I. kademe öğretmen ve öğrencilerinin bilgi kavramına ilişkin sahip oldukları zihinsel imgeler. *İlköğretim Online*, 7(2), 421-455.
- Saban, A. (2009). Öğretmen adaylarının öğrenci kavramına ilişkin sahip oldukları zihinsel imgeler. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(2), 281-326 .
- Saban, A, Koçkeber, B.N., & Saban, A. (2006). Öğretmen adaylarının öğretmen kavramına ilişkin algılarının metafor analizi yoluyla incelenmesi, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(2), 461-522.

- Saraç, H. (2019). Ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin akıllı tahta ve cep telefonu hakkında görüşleri: metafor analizi çalışması. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (PAU Journal of Education)*, 45, 22-37.
- Soysal, D. , & Afacan, Ö. (2012). İlköğretim öğrencilerinin “fen ve teknoloji dersi” ve “fen ve teknoloji öğretmeni” kavramlarına yönelik metafor durumları. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(19), 287-306.
- Şahinoğlu, S. (1996). *Etik, tıbbi etik, bioetik yöntem bilimsel ışığında, deontoloji ders notları*, A.Ü.Tıp Fak. Antıp A. Ş. Yayınları, Ankara. 57-63.
- TDK (2011). Büyük Türkçe sözlük. <http://www.tdkterim.gov.tr/bts/>. Erişim tarihi: 28.04.2019
- Thomas, L., & Beauchamp, C. (2011). Understanding new teachers' professional identities through metaphor. *Teaching and Teacher Education*. 27, 762-769.
- Toker Gökçe, A., & Bülbül, T. (2014). Okul bir insan bedenidir: meslek lisesi öğrencilerinin okul algılarına yönelik bir metafor çalışması. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 63-88.
- Tortop, H.S. (2013). Öğretmen adaylarının üniversite hocası hakkındaki metaforları ve bir değerlendirme aracı olarak metafor. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi/Journal of Higher Education and Science*, 3(2), 153-160.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (8. Baskı). Ankara. Seçkin Yayıncılık.
- Weaver, R. (2013). Medical mysteries and detective doctors: Metaphors of medicine. *Hektoen Internatioanal*. http://www.hektoeninternational.org/index.php?option=com_content&view=article&id=160. Erişim tarihi: 29.05.2019.